

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
 dos. Zaur Məmmədov
“ ” _____ 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 6007001 “Aqronomluq” (A+B)

Fakultə: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Aqrar elmlər

Fənnin adı: S/f Örtülü sahə tərəvəzçiliyi. (Meyvə və subtropik bitkiləri, tərəvəz və üzümçülüyn əsasları) (Azərbaycan Dövlət Aqrar Universtetinin 29.09.2017 il tarixli 533 sayılı əmrinə əsasən qrif edilmişdir)

I. Fənn haqında məlumat:

Kodu: İPF-B30

Tədris ili: IV (2025/2026)

Semestr: VIII

Tədris yükü: Cəmi 30 saat. Auditoriya saati 10 saat. (5 saat müəhazirə, 5 saat laboratoriya)

Tədris forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 3 kredit

II. Müəllimlər haqında məlumat:

1. Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: Ədalət Vəliyev Əbülqasım oğlu. (müəhazirə)

Məsləhət günləri və saati: III gün saat 12²⁰

E-mail ünvanı: edaletveliyev98@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Füzuli 170 a

Laboratoriya müəllimi:

2. Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: Əzizli Nahid Fəxrəddin oğlu. (laboratoriya)

Məsləhət günləri və saati: III gün IV saat

E-mail ünvanı: nahidezizli43@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Füzuli 170 a

III. Təvsiyyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri

1. F.Əkbərov. “İstixana şəraitində meyvəli tərəvəz bitkilərinin becərilməsi”. Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi. Bakı 2018
2. Babayev Ə.H. “İstixanalarda şəraitində becərmək üçün dünya şöhrətli tərəvəz sortnümünələri” Az. ETTİ-nun elmi əsərləri. Bakı: 2004
3. Babayev Ə.H. “İkiqat mikroqamet seçilməsi yolu ilə pomidorun aşağı temperaturun təsirinə davamlı olan yeni sporofit nəslinin alınması. Bakı. 2004
4. Əliyeva Z.K. “Yaz istixanaları şəraitində pomidorun qamet seleksiyası” Tərəvəzçiliyin elmi əsaslarla inkişaf etdirilməsi. Bakı. Qanun 2004
5. Əliyeva Z.K., Həsənova V.Ə. “Pərdə örtüklü istixanalarda mikroqametlərin fertillik göstəricilərinə görə pomidor sort və hibridlərinin qiymətləndirilməsi” bakı. Qanun. 2004
6. Babayev Ə.H, Əliyeva Z.K. “İstixanalarda üçün yeni pomidor sortlarının becərilmə aqrotexnikasına aid metodik göstəricilər”. Bakı. 1997
7. Babayev Ə.H., Məmmədov F.N. “fermerlər üçün pomidorun yeni istixana sortları”. Bakı. 1998
8. Əliyeva Z.K. “Azərbaycanda pərdə örtüklü istixanalarda şəraitində pomidor sortnümünələrinin bioloji xüsusiyyətləri və seleksiya əhəmiyyəti”. Bakı. 1999
9. Ахатов А.К., Джалилов Ф.С. и др. Защита растений от болезней в теплицах (справочник). Товарищество научных изданий КМК, Москва: 2002, 464 с
10. Технология выращивания рассады овощных культур методом подтопления. http://www.ponics.ru/2009/04/agro_trip2/
11. İnternet resursları.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI.Fənnin təsviri və məqsədi: Fənnə yiyələnməklə tələbə örtülü sahələrdə aqroekosistemdə maddələr dövrünün nizamlanmasını, insanları ekoloji təmiz və keyfiyyətli kənd təsərrüfatı məhsulları ilə təmin etmək kimi mühüm vəzifəni yerinə yetirmək, kimyəvi meliorantlardan və gübrələrdən düzgün istifadəni, torpaqda olan zəhərli maddələrin və biosferin çirklənməsinin qarşısının alınmasını, torpaq münbitliyinin bərpası ilə yanaşı bitki üçün yaradılan münbit şəraitin qorunması, mineral gübrələrdən istifadənin optimal müddətlərini öyrənməlidir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiyətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində , 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviuma görə. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilə bilər.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərsi başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal – tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qusurlara yol verir
- 7 bal – tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal – tələbənin cavabı əsasən düzgündür
- 5 bal – tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir
- 4 bal – tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir.
- 1-2 bal – tələbənin mövzudan qismən xəbəri var
- 0 bal – suala cavab yoxdur

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semester nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

91-100 bal	əla	A
81-90 bal	Çox yaxşı	B
71-80 bal	yaxşı	C
61-70 bal	kafi	D
51-60 bal	Qənaətbəxş	E
51-baldan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə universitetin daxili nizam intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görələcək

X. Təqvim mövzu planı: mühazirə - 5 saat, laboratoriya – 5 saat, cəmi 10 saat

No	Keçirilən mühazirə məzmunu	Saat	Tarix
1	Mövzu 1. Örtülü torpaq haqqında anlayış. İstixana haqqında anlayış. Müxtəlif istixana konstruksiyaları, tipləri və avadanlıqları. İstixanaların qurulması və inşası Plan: 1. Örtülü torpaq sahələrinin mahiyyəti və əhəmiyyəti 2. Xarici ölkələrdə və Azərbaycanda örtülü sahə tərəvəzçiliyinin inkişaf dinamikası 3. Örtülü sahə qurğularının növləri və qurluşu	2	

	<p>4. Parnik istixana haqqında anlayış və istixana növləri</p> <p>5. İstixanalarda istilik və suvarma sistemi</p> <p>6. Tərəvəz bitkilərinin örtülü şəraitdə əklib becərilməsi texnologiyası</p> <p>7. Örtülü sahədə məhsul istehsalı</p> <p>8. Örtülü sahələrin növləri</p> <p>9. Parniklər və onların müxtəlif tip konstruksiyaları</p> <p>10. İstixalar və onların müxtəlif tip konstruksiyaları</p> <p>11. İstixanaların inşası üçün əsas materiallar</p> <p>12. İstixana texnikası və avadanlıqları</p> <p>13. İstixananın suvarma və gübrələmə sistemini təşkil edən əsas avadanlıqlar</p> <p>14. Havalandırma və soyutma sistemlərini təşkil edən avadanlıqlar</p> <p>Mənbə: [1.3.5.6.7.8.10.11]</p>		
2	<p>Mövzu 2. İstixanaların istilik sistemləri. Örtülü sahədə bitkilərin becərilməsi</p> <p>Plan:</p> <p>1. İstixanaların qızdırılma üsulu və istilik sistemi haqqında ümumi məlumat</p> <p>2. İstixanaların günəş vasitəsi ilə qızdırılması</p> <p>3. İstixanaların bioloji yanacaqla qızdırılması</p> <p>4. İstixanaların texniki üsulla qızdırılması</p> <p>5. Örtülü sahələrdə torpaqlı və torpaqsız əkin üsulunun müqayisəsi</p> <p>6. Örtülü sahə əkinlərində müxtəlif bitki becərilməsi üçün tətbiq edilən hazır substrat növləri</p> <p>7. Substrat komponentlərindən hazırlanmış sınaq əkinləri</p> <p>Mənbə:[1.2.4.5.7.9.11]</p>	2	
3	<p>Mövzu 3. İstixanaların işıqlandırılması və gübrələrə olan tələbatın təmin edilməsi</p> <p>Plan:</p> <p>1. İstixanada gübrələrə olan tələbatın hesablanması</p> <p>2. İstixanada becərilən bitkilərin suvarılmasına dair hesablamaların aparılması</p> <p>a) İstixanada damcıvari suvarma üçün borulara olan tələbatın hesablanması</p> <p>b) Damcıvari üsulda tələb olunan suvarma suyunun hesablanması</p> <p>Mənbə [1.2.6.8.10.11]</p>	1	
	Cəmi:	5 s.	

No	Laboratoriya-praktiki məşğələlər	Saat	Tarix
1	İstixanada istilik və suvarma sistemləri	2	
2	İstixanaların texniki üsulla qızdırılması	2	
3	İstixanada gübrələrə olan tələbatın hesablanması	1	
	Cəmi:	5 s.	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Tələbələr örtülü torpaq sahələrinin mahiyyətini, parnik istixana haqqında məlumatları-onların növlərini, istilik-suvarma sistemlərini, tərəvəz bitkilərinin becərmə texnologiyasını, xarici ölkələrdə və Azərbaycanda tərəvəzçiliyin inkişaf dinamikasını, konsepsiyasının əhəmiyyətini öyrənməkdən ibarətdir.

XII.Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminarlar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimatlar və müzakirələr, debatlar;
- müstəqil iş/araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş)
- problemlərə əsaslanan tədris;
- sahə işləri;
- qrup qiymətləndirməsi;

- ekspert metodu;

XIII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

“Örtülü sahə tərəvəzçiliyi” fənnini mənimsəməklə, tədqiqatların aparılmasının əhəmiyyəti, tarixi, inkişafı və nəticələrin qiymətləndirmə sistemlərinin xüsusiyyəti, o cümlədən tədqiqat işlərinin aparılması və praktik əsasları müəyyənləşdirməyə asanlanır

XIV.Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV.Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları

1. Örtülü torpaq sahələrinin mahiyyəti və əhəmiyyəti
2. Örtülü sahə qurğularının növləri və quruluşu
3. İstixanalarda istilik və suvarma sistemi
4. Tərəvəz bitkilərinin örtülü şəraitdə əklib becərilməsi texnologiyası
5. Örtülü sahədə məhsul istehsalı
6. Örtülü sahələrin növləri
7. İstixanaların inşası üçün əsas materiallar
8. İstixana texnikası və avadanlıqları
9. Havalandırma və soyutma sistemlərini təşkil edən avadanlıqlar
10. İstixanaların istilik sistemləri

XVI. İmtahan sualları:

1. Örtülü torpaq sahələrinin mahiyyəti və əhəmiyyəti
2. Xarici ölkələrdə və Azərbaycanda örtülü sahə tərəvəzçiliyinin inkişaf dinamikası
3. Örtülü sahə qurğularının növləri və quruluşu
4. Parnik istixana haqqında anlayış və istixana növləri
5. İstixanalarda istilik və suvarma sistemi
6. Tərəvəz bitkilərinin örtülü şəraitdə əklib becərilməsi texnologiyası
7. Örtülü sahədə məhsul istehsalı
8. Örtülü sahələrin növləri
9. Parniklər və onların müxtəlif tip konstruksiyaları
10. İstixanalar və onların müxtəlif tip konstruksiyaları
11. İstixanaların inşası üçün əsas materiallar
12. İstixana texnikası və avadanlıqları
13. İstixananın suvarma və gübrələmə sistemini təşkil edən əsas avadanlıqlar
14. Havalandırma və soyutma sistemlərini təşkil edən avadanlıqlar
15. İstixanaların qızdırılma üsulu və istilik sistemi haqqında ümumi məlumat
16. İstixanaların günəş vasitəsi ilə qızdırılması
17. İstixanaların bioloji yanacaq qızdırılması
18. İstixanaların texniki üsulla qızdırılması
19. Örtülü sahələrdə torpaqlı və torpaqsız əkin üsulunun müqayisəsi
20. Örtülü sahə əkinlərində müxtəlif bitki becərilməsi üçün tətbiq edilən hazır substrat növləri
21. Substrat komponentlərindən hazırlanmış sınaq əkinləri
22. İstixanada gübrələrə olan tələbatın hesablanması
23. İstixanada becərilən bitkilərin suvarılmasına dair hesablamaların aparılması
24. İstixanada damcıvari suvarma üçün borulara olan tələbatın hesablanması
25. Damcıvari üsulda tələb olunan suvarma suyunun hesablanması

“Örtülü torpaq tərəvəzçiliyi” fənnin sillabusu 6007001 “Aqronomluq” ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus “Aqrar elmlər” kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (19 dekabr 2025-ci il, protokol № 04)

Fənn müəllimi:

m.Ə.Ə.Vəliyev

Laboratoriya müəllimi:

m.N.F.Əzizli

Kafedra müdiri:

dos. İ.C.Kərimov